

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2024–2025

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Varhaiskasvatusyksikön johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä yksikön henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu s.6)

Toimintayksikkö: Rinteen päiväkodin päiväpuoli

Käsitelty toimintayksikössä: Elo-syyskuussa peda- hoitaja- ja suunnittelupalavereissa.

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot:

Rinteen päiväkodin päiväpuoli tarjoaa varhaiskasvatusta arkipäivisin klo 6.00–18 välillä hoitoaikavarausten mukaisesti. Toimintamuotonamme on pienryhmätoiminta. Vuorotyötä tekeville perheille ilta- ja viikonloppuhoitoa tarjotaan päiväkodin vuororyhmissä.

Ryhmät:

- Naavat, 0–3-vuotiaiden ryhmä

Henkilökunta: varhaiskasvatuksen opettaja sekä kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa sekä varhaiskasvatuksen ohjaaja.

- Käpysset, 3–5-vuotiaiden tuettu ryhmä

Henkilökunta: varhaiskasvatuksen opettaja, kaksi varhaiskasvatuksen

lastenhoitajaa sekä varhaiskasvatuksen ohjaaja.

- Havut, 3–4-vuotiaiden ryhmä

Henkilökunta: varhaiskasvatuksen opettaja ja kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

- Perhoset, erityishoitoa vaativa ryhmä

Henkilökunta: 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Rinteen varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu kaikkien ryhmien toimintaan säännöllisesti.

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatyüksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu s.26)

Yksikön arvot:

Turvallisuus:

Luomme lapsille fyysisesti ja psyykkisesti turvallisen oppimis- ja kasvu ympäristön. Kohtaamme kaikki lapset sensitiivisesti. Pidämme yllä myönteistä ilmapiiriä mm. tuomalla esiin lasten ja työntekijöiden vahvuuksia ja antamalla myönteistä palautetta. Emme hyväksy minkäänlaista kiusaamista tai toisen kaltoin kohtelua. Pidämme tärkeänä, että lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään, hänellä on kavereita ja että hän kokee olonsa turvalliseksi. Lasten kanssa sovitaan päiväkodin säännöistä, niitä käydään yhdessä läpi säännöllisesti. Mallinnetaan ja ohjataan kohti kivan kaverin toimintatapoja.

Kohtaaminen:

Kohtaamme lapset ja heidän perheensä tasa-arvoisesti. Jokainen saa ilmaista itseään ja tulla kuulluksi omana itsenään. Lapsilla on lupa ilmaista kaikkia tunteitaan ja saada lohdutusta. Kunnioitamme perheiden näkemyksiä ja tavoitteenamme on rakentaa luottamuksellinen kasvatuskumppanuus huoltajien kanssa.

Kiireettömyys:

Kasvattajan tehtävä on luoda kiireetön ilmapiiri olemalla läsnä lapsille. Tärkeää on, että kasvattaja ei itse luo kiireen tuntua omalla toiminnallaan. Annamme riittävästi aikaa eri toiminnoille ja siirtymätilanteisiin. Annamme myös lapselle aikaa harjoitella omaan tahtiin uusia asioita sekä tutkia ja ihmetellä ympäristöä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

Päiväkodissa on käynnistetty syyskuussa 1.6.2023 voimaan tulleen asetuksen mukaisesti Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman prosessi. Työtä tehdään selvittäen, kehittämällä, arvioiden ja

osallistaen prosessin eri vaiheisiin myös lapset ja huoltajat. Päiväpuolella erityistä huomiota kiinnitetään oppimisympäristöjen rakentamisiin. Olemme järjestäneet lapsille ja huoltajille mahdollisuuden osallistua oppimisympäristöjen ideointiin ja rikastamiseen mm. järjestämällä oppimisympäristö kävelyjä ja tekemällä huoltajille aiheeseen liittyviä kyselyjä.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin kehittämiseen kuuluu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Se on osa varhaiskasvatuksen inklusiivista toimintaa kytkeytyen varhaiskasvatuksen pedagogiseen suunnitteluun.

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. (Ylöjärven vasu s. 33)

Digitaalisen osaamisen tavoitteina ovat turvallisuus ja vastuullisuus teknologian käytössä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimisessa. Varhaiskasvatuksesta perusopetukseen luodaan johdonmukainen oppimisen kokonaisuus, johon kuuluvat laitteiden käytön opettelu, kriittisen ajattelun ja ongelmaratkaisukyvyyn kehittäminen sekä monipuolisten työtapojen harjoittelu.

Henkilöstön digiosaamista tuetaan yksilöidyillä ohjeistuksilla, jotka löytyvät jokaisen yksikön omasta Teams-kansiosta. Painopisteenä toimintakaudella 2024–2025 on osaamisen jakaminen eri yksiköiden välillä, uusien vuorovaikutustapojen käyttöönotto lasten välillä ja digisuunnitelman liitteiden käyttäminen lasten digitaalisen osaamisen kehittämisessä.

Lasten digitaalista ymmärrystä ja koulutuksellista tasa-arvoa edistetään antamalla kaikille lapsille ikätasonsa ja kehityksensä mukainen mahdollisuus tutustua digilaitteisiin monipuolisesti, valvotusti ja turvallisesti. Digikasvatuksessa tasa-arvoa luo myös varhaiskasvattajien ja vanhempien välinen yhteistyö.

Lasten kanssa mm. tabletteja käytetään ikä ja kehitystaso huomioiden esimerkiksi musiikin kuuntelemiseen, laulamisen tukena, opetuspelien pelaamiseen ja valokuvaamiseen. Lisäksi lapsille tarjotaan mahdollisuus kokeilla ja käyttää muita erilaisia digivälineitä ja laitteita kuten clever touch, bebot yms. Yhdessä tutkien ja ihmetellen sekä kuvista ja peleistä keskustellen, luomme vuorovaikutustilanteita lapsiryhmässä.

Ohjaamme lapsia toimintakauden aikana turvalliseen ja vastuulliseen digilaitteiden käyttöön hyödyntämällä mm. kehyskuntadigisivustolla olevaa materiaalia sekä digiajokorttia ja -diplomia lapsen ikä- ja taitotaso huomioiden.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia menetelmiä, välineitä ja sovelluksia. (Ylöjärven vasu s. 39)

Ammatillisen keskustelun mahdollistaminen ja lisääminen (Valssin kehittämistavoite)

Toimenpiteet:

1. Tehdään etukäteissuunnitelma ja valmistellaan toteutus yhdessä henkilöstön kanssa
  - esim. vuosikello
2. Järjestetään suunnittelu- ja arviointipäivät ja/tai -illat syys- ja kevätkaudella (työaikalain puitteissa)
3. Kirjataan yksikön toimintasuunnitelmaan
  - Miten pedagoginen keskustelu yksikössä mahdollistetaan? (elo-syyskuu)
  - Miten pedagoginen, ammatillinen keskustelu on toteutunut yksikössä ja sovitut kehittämistoimenpiteet? (tammi-helmikuu)
4. Käydään johtajien ja hallinnon kehittämispalaverissa keskustelua ammatillisen keskustelun mahdollistamisesta ja lisäämisestä sekä sen arvioinnista ja toteutuksesta kerran syksyllä ja kerran keväällä.
5. Tehdään järjestäjän toimesta vuosittain varhaiskasvatuksen henkilöstölle kysely, jossa on yksi kysymys ammatillisen keskustelun toteutumisesta. Kyselyn tulokset käsitellään johtajien ja hallinnon kehittämispalaverissa ja sovitaan mahdolliset jatkotoimenpiteet.

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen yksikössä

Inklusiivisuus toteutuu laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa, erityispedagogisessa osaamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön sitoutumisessa inklusiivisiin periaatteisiin, ympäristön muokkaamisessa lapsille sopivaksi ja yhteistyössä vanhempien ja monialaisten ammattilaisten kanssa. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus omassa lapsiryhmässään toteutuvaan varhaiskasvatukseen sekä kehityksen ja oppimisen sekä hyvinvoinnin tukeen. Lapsella on kuitenkin tuen tarpeidensa mukaisesti oikeus myös varhaiskasvatukseen ja tuen toteuttamiseen pienennetyssä lapsiryhmässä (esim. lapsiryhmän pienennys, pienryhmä, integroitu ryhmä, erityisryhmä). (Ylöjärven vasu s.38)

Avaamme inklusiivisuuden käsitettä tiimeissä ja hyödynnämme tarvittaessa "reflektointityökalu varhaiskasvatuksen inklusiivisuuden arvioimiseen"-lomaketta inklusiivisuuden kehittämiseen ja nostamme kehittämiskohteita ryhmien tarpeiden mukaan. Panostamme positiivisen ja lämpimän ilmapiirin luomiseen, lasten osallisuuteen ja lapsilähtöisyyteen.

Huomioimme lapset ja heidän tuen tarpeensa yksilöllisesti. Toimimme pienryhmissä sekä muokkaamme toimintaympäristöjä ja toimintatapoja lasten toiveiden ja tarpeiden mukaan. Arvioimme toimintaympäristön ja -tapojen vaikuttavuutta koko toimintakauden ajan ja teemme niihin tarvittaessa muutoksia. Vahvistamme lasten osallisuutta mm. äänestyksin, lasten kokouksin ja havainnoimalla lasten kiinnostuksen kohteita. Lapsilla on myös mahdollisuus antaa palautetta sanallisesti tai kuvallisesti toiminnasta.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin.

Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omassa työyhteisössään (Ylöjärven vasu s. 44)

Otetaan käyttöön kestävän elämäntavan käsikirja ja sieltä vuosikello

Liikuntakasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveille kasvuille, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Ylöjärven vasu s. 64)

Toimintakaudella 2024–2025 tavoitteena on tunnistaa vähän liikkuvat ja motorisesti heikkotasoiset lapset. Tunnistamisen jälkeen tiimeissä mietitään toimenpiteen näiden lasten tukemiseksi. Asia tulee ottaa puheeksi perheen kanssa ja suositella esim. kaupungin liikuntaneuvontaa: liikunnanohjaaja Leena Äikäs, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi tai p. 044 486 0673

Hyödynnämme Ylöjärven kaupungin motoristen taitojen arviointilomaketta lasten liikuntataitojen havainnoimiseen. Suunnittelemme ryhmien liikuntakasvatusta arviointien pohjalta.

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen

henkilöstö ilmoittaa epäkohdista yksikön johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa. (Ylöjärven vasu s. 46)

Vanhempainiltapäivässä keräämme vanhempien näkemyksiä ja ideoita toimintaympäristön muokkaamiseen. Huomioimme myös mahdollisten terapeuttien kehitysideoita ryhmän toimintaympäristön kehittämiseen.

Yksikön omat tavoitteet / kehityskohteet

Kuluvalla toimintakaudella kiinnitämme erityisesti huomiota seuraaviin asioihin:

- Kiusaamisen ehkäisyn ja sen menetelmien avaaminen huoltajille
- Oppimisympäristöjen kehittäminen
- Ammatillisen keskustelun lisääminen henkilökunnan kesken

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Tulevaisuudessa nostamme säännöllisin välein pedagogisesti tärkeitä aihealueita arjen vuorovaikutustilanteisiin ns. ovensuukeskusteluihin. Saamaamme tietoa hyödynnetään toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa. (Ylöjärven vasu s. 48)

Valitsimme asiakaskokemuskyselyn yhteenvedon perusteella yksikön kehittämiskohteeksi huoltajien tietoisuuden lisääminen käyttämistämme toimintatavoista, menetelmistä ja keinoista, joilla ehkäisemme kiusaamista ja kaltoinkohtelua.

Ennaltaehkäisy ja kaveritaidot ovat tärkeässä roolissa kiusaamisen ehkäisyssä. Toimintakauden alussa on erittäin tärkeää antaa aikaa ryhmäytymiselle ja toisiin tutustumiselle, esim. erilaisten yhteis- /tutustumisleikkien avulla. Kauden alussa isompien ryhmissä mietitään yhdessä lasten kanssa ryhmän säännöt ja säännöt valokuvataan. Säännöt ovat ryhmässä lasten näkyvillä koko toimintakauden ajan ja niihin palataan säännöllisesti/tarpeen mukaan. Varsinkin pienten ryhmässä aikuisen antama malli ja ohjaus ovat ensisijaisen tärkeitä kaveritaitoja harjoitellessa.

Tärkeää on muistaa, että pienet lapset vasta harjoittelevat tunne- ja kaveritaitoja. Arjessa päivittäin harjoittelemme näitä taitoja sekä myös ohjatuilla toimintahetkillä. Ryhmissä hyödynnämme kaveri- ja tunnetaitoihin liittyvää materiaalia, esim. Kadonnut avain, Piki, erilaiset tunnekortit, tunnemittari. Kiinnitämme huomiota kivan kaverin tekoihin ja annamme positiivista palautetta niin sanallisesti kuvallisesti kuin eleilläkin, kuten peukku. Lisäksi ryhmissä voi olla esim. kivan kaverin tarrataulu käytössä.

Kiusaamistilanteisiin puutumme välittömästi. Tärkeää on puuttua myös niihin tilanteisiin, joissa aikuinen huomaa kiusaamisen kaltaista käyttäytymistä, vaikka lapsi ei itse ajattelisikaan tulleensa kiusatuksi. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Ristiriitatilanteissa käytämme miniverso menetelmää soveltaen. Kaikilla riidan osapuolilla on mahdollisuus kertoa, mitä tilanteessa tapahtui, jonka jälkeen yhdessä mietimme, mitä pitäisi tehdä, että näin ei kävisi toiste.

Tämän jälkeen tehdään sovinto, esim. anteeksipyyttäminen/ylävitonen/halaus. Mietimme myös, mitä anteeksipyyttäminen tarkoittaa. Lasten välisistä ristiriitatilanteista keskustelemme myös aina vanhempien kanssa.

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveyspalvelujen, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. eri uskontokunnat ja yhdistykset. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistyötapaamisista (Ylöjärven vasu s.50)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti.

Tarvittaessa otamme yhteyttä Ylöjärven lapsi- ja perhepalveluihin, mikäli herää huoli lapsen tai perheen hyvinvoinnista. Yhteistyötahoja ovat lasten, nuorten ja perheiden asiakasohjaus, sosiaaliviranomaiset, lastensuojelu. Perheitä ohjataan hakemaan apua nopean perheohjauksen kautta. Neuvolaan teemme lapsista iänmukaiset arvioinnit, joiden yhteenvedot vanhempi voi halutessaan sinne toimittaa.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissä suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Pedagoginen dokumentointi

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esimerkiksi videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia talletettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalaverissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa videomateriaalia käyttäen. (Ylöjärven vasu s. 53)

- Miten hyödynnätte digitaalisia menetelmiä pedagogisessa dokumentoinnissa?

Hyödynnämme Padlet- seinää ryhmien pedagogisessa dokumentoinnissa. Padlet-seinällä voidaan jakaa kuvia toiminnastamme tietosuojakäytänteet huomioon ottaen. Lasten henkilökohtaisia kuvia voimme tarvittaessa jakaa e-vakan kautta.

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömme

Katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenvuorokiertoon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai

ruokailu. Lasten ihmettelyle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänkysymyksiä. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (Ylöjärven vasu s. 61).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Voimme tehdä yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa ja muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa. Ylöjärven seurakunnan kanssa on yhdessä työstetty tukimateriaalia henkilöstölle, materiaali ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille. Katsomuskasvatuksessa lapsille annetaan mahdollisuus saada tietoa katsomuksista oma ikä- ja kehitystaso huomioon ottaen. Katsomuskasvatuksessa lapset saavat myös harjoittaa oikeuttaan ilmaista omia katsomuksellisia pohdintoja, kysyä ja kyseenalaistaa.

Toteutamme kauden aikana yhteisen kulttuuriviikon, jolloin tutustumme lapsiryhmissä oleviin kulttuureihin ja uskontoihin. Kulttuuriviikon sisältöä suunnitellessamme hyödynnämme mm. Opetushallituksen sekä tutkimusmatkoja katsomusten maailmaan-materiaaleja. Tutustumme katsomuksiin ja kulttuureihin lapsilähtöisesti leikin ja tarinoiden keinoin. Pyrimme huomioimaan, että moninaisuus näkyy leikkivälineissä ja oppimisympäristöjen rakentumisessa. Jaamme varhaiskasvatuksessa suomalaista kulttuuriperinnettä käsittelemällä joulun- ja pääsiäiskertomuksia sekä viettämällä erilaisia juhlia kuten syntymäpäiväjuhlat, itsenäisyyspäivä ja vappu.

Talolle on hankittu katsomuskasvatuksen liittyvä teos "Lattiakuvat katsomuskasvatuksessa", jota voimme hyödyntää lasten kanssa.

Perheen katsomuksesta ja katsomuskasvatukseen liittyvistä asioista keskustellaan tutustumisen yhteydessä laadittaessa lapsen aloituslomaketta sekä tarvittaessa vasukeskusteluissa. Tiedotamme etukäteen perheitä erilaisista päiväkodissa vietettävistä juhlista. Uskonnollisista tilaisuuksista teemme perheille aina osallistumiskyselyn, ja tarjoamme tarvittaessa vaihtoehtoisen tilaisuuden niille, jotka eivät uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistu.

Teemme yhteistyötä seurakunnan kanssa ja hyödynnämme heidän tarjoamiaan palveluita, esim. päiväkotiiin suunnatut katsomuskasvatuksen tarinatuokiot.

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien laadukasta peruspedagogiikkaa ja on mukana yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen prosesseissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee lapsiryhmissä toteuttaen kolmitasoista tukea yhdessä henkilöstön kanssa samalla konsultoiden ja ohjaten heitä tukeen liittyvissä asioissa. Lapsiryhmien muodostaminen tehdään yhteistyössä varhaiskasvatusyksikön johtajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja lapsiryhmän henkilöstön kanssa. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen ja kaikilla on vastuu siitä.

Varhaiskasvatusyksikön johtaja huolehtii, että tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevä henkilöstö sitoutuu käyttämään erityisopettajan kanssa sovittuja tuen menetelmiä ja arvioimaan niiden vaikutusta lapsen kehitykseen ja oppimiseen yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Henkilöstön tuen osaamista lisätään tarvittaessa koulutuksilla ja työssä oppimista ohjaamalla. (Ylöjärven vasu s.73)

Yksittäisen lapsen tuen suunnittelu ja arviointi kulmineituvat syksyn ja kevään palaverien yhteyteen. Tukea toteutetaan arjessa koko ajan. Yhteistyötä tehdään ryhmän henkilökunnan, veon ja moniammatillisten asiantuntijoiden kesken.

Yleisesti tuen kehittämisen päävastuu on veolla, mutta kehittämisideoita otetaan vastaan ryhmien henkilökunnalta.

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Ylöjärven vasu s. 91)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista toimintasuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearvioinnin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Ylöjärven vasu, s. 92)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti mm. digitaalisen laadunarviointimenetelmä Valssin avulla. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmässä mm. laatupelin avulla.

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti varhaiskasvatusyksikön johtajien ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Alkuvuodesta ja kevätkauden päätteeksi arvioidaan hallinnon ja yksikön johtajien kehittämiskokouksissa, miten toimintasuunnitelman tavoitteet ovat toteutuneet ja sovitaan mahdolliset kehittämiskohteet.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa.

Asiakkaille tehdään yksikkökohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään kerran vuodessa. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.

Pedagogiset vastuut yksikössä

Yksikössä on erilaisia vastuualueita, joihin on nimetty henkilöt työyhteisöstä. Vastuuhenkilön tehtävänä on mm. Osallistua aiheeseen liittyviin palaveriin ja jakaa tietoa työyhteisölle.